

Bilag 1

Partiernes tilkendegivelser om løsrivelse fra Danmark og kolonitidens traumer under behandling den 19. april 2023 af forespørgselsdebat i Inatsisartut om ”*Forslag til forespørgselsdebat om hvad vi kan gøre for at overkomme traumer fra kolonitiden? Hvad forventer vi, at Danmark gør?*” og den 27. april 2023 i Inatsisartut om ”*Forslag til forespørgselsdebat om man skal betragte løsrivelse fra Danmark for at være mere værd end menneskets liv*”

IA

IA understregede, at partiet absolut ikke går ind for skridtet til selvstyre (der burde nok stå selvstændighed) på bekostning af velfærd og de enkeltes sundhed. IA kan slet ikke forsvare selvstyre (der burde nok stå selvstændighed), hvis det betyder, at landsmænd skal svigtes. IA's ønske er, at gå mod selvstændighed, men det må ikke forhastes, idet der ikke må gås på kompromis med velfærd. Partiet henviser til en række aktuelle sager, som har betydning for forholdet mellem Danmark og Grønland, herunder: de 22 børn, der blev sendt til Danmark i 1951, spiralsagen og juridisk faderløse og den aktuelle forskelsbehandling, som ses på lønområdet. Partiet håber, at beslutningen om udredningen af de postkoloniale forhold gør det muligt at se fremad.

Siumut

Landet behøver ikke fuld løsrivelse, men mulighed for selv at bestemme, hvem det vil samarbejde med. Dette er ikke muligt nu, idet der er nogle begrænsninger i rigsfællesskabet. Kongeriget behøver ikke at blive så meget mindre, idet konstruktionen fremadrettet kan organiseres på anden vis. Partiet ønsker, at Naalakkersuisut retter henvendelse til den danske stat, således at der kan blive nedsat en kommission, der skal se på fremadrettede modeller. Partiet nævner nogle områder, hvor det ønsker ændret ansvarsfordeling, nemlig at landet selv skal forhandle sine kvoter, og at landet selv skal forhandle med andre lande om forsvaret.

Siumut ønsker, at staten tager ansvar for de ting, der er sket, og nævner de 22 børn, spiralsagen, de juridisk faderløse og tvangsflytningerne. Partiet beklager, at staten ikke ønskede at indgå i en forsoningskommission, da den blev nedsat tilbage i 2014. Partiet roser statsminister Mette Frederiksen for hendes undskyldning, og for at der blev givet erstatning til de 22 børn, men mener, det er en fejl, at de juridisk faderløse ikke får kompensation.

Naalaraq

Naalaraq mener, at den danske stat gør, hvad den kan for at holde sammen på sit territorie. Det er de danske borgere, der er modstandere af selvstændighed. Finder det ikke acceptabelt, at man smider ansvaret over på befolkningen. Det er de grønlandske partier, der skal tage stilling til spørgsmålet om selvstændighed. Der henvises til, at det aldrig har været meningen, at et koloniland skal stemme om, om det ønsker at være selvstændig, jf. FN. På den baggrund er det ikke i orden, at der først skal være folkeafstemning, før end der kan opstartes forhandlinger med Danmark.

Naalaraq respekterer dem, der har den holdning, at selvstændighed ikke må være på bekostning af velfærd. Partiet mener dog ikke, at der er noget, der står i vejen for selvstændighed og refererer til FN-resolution 1514.3 der siger, at økonomi ikke skal være en forhindring for selvstændighed. Fejlen er, at det fortolkes

således, at man tror, det betyder, at Grønland skal være forbundet med Danmark via tilskud. Naleraq mener, at der skal findes nye samarbejdspartnere, men betoner også, at ønsket om selvstændighed ikke betyder, at alle forbindelser til Danmark skal kappes.

Naleraq ønsker en vejledende folkeafstemning om selvstændighed. Manglende økonomi er ikke en undskyldning for at forhale spørgsmålet om selvstændighed. Bloktilskuddet er en sovepude i den forbindelse. Partiet ser den nuværende situation, som om Danmark vil straffe Grønland ønske om selvstændighed (med henvisning til, at bloktilskuddet vil bortfalde).

Demokratiit

Demokratiit henviser til selvstyreloven, hvor det tydeligt fremgår, at det er helt op til den grønlandske befolkning, om den ønsker at løsrive sig og blive en selvstændig stat. Grønland er dog langt fra at have skabt et økonomisk fundament, og derfor ser Demokratiit gerne, at man påbegynder en dialog med Danmark for at afsøge, hvilke muligheder der er, herunder:

- Kan bloktilskuddet fortsætte efter løsrivelse eventuelt i en på forhånd aftalt tidsperiode med indbygget nedtrapning?
- Kan man forestille sig en anden konstruktion end det nuværende rigsfællesskab, hvor man stadig er fælles om visse ting, men hvor Grønland anerkendes som politisk selvstændig?
- Eller skal det være noget helt tredje eller fjerde?

Partiet mener, at fordi det er muligt at blive selvstændig, er det ikke ensbetydende med, at skridtet skal tages, før der er skabt et godt grundlag.

I forhold til kolonitiden kommer partiets ordfører (og formand), Jens Frederik Nielsen med følgende udmeldinger:

"Jeg er træt af fortællingen om Danmark som den venlige kolonimagt. Jeg er træt af at høre på danskere, der udlægger historien som om, at vi grønlandere burde være taknemmelige over for Danmark, at Danmark har reddet os grønlandere fra et liv i fattigdom, og at alle andre kolonimagter havde været meget værre end Danmark."

"Vi i Grønland har ret til at finde ud af, hvad der ellers er blevet fejlet ind under gulvtæppet fra kolonimagtens side. Kun hvis alt kommer frem, kan vi begynde at finde ud af, hvordan vi kommer videre".

"Vi er nødt til en gang for alle at få afdækket kolonitiden og de eventuelle forbrydelser mod menneskebeden, som den danske stat har gjort sig skyldig i".

"Vi vil ikke finde os i, at velmenende danske forskere og politikere endnu en gang fortæller os, hvordan kolonitiden var. Grønland og grønlanderne skal inddrages helt fra starten af udredningen. Alle arkiver skal åbnes. Alt – også alt det ubehagelige – skal frem. Det er på tide, at dette mørke kapitel i den danske historie bliver undersøgt og udredt ordentligt."

Atassut

Atassut støtter rigsfællesskabet og mener ikke, at Grønland er klar til selvstændighed. Hvis der er et ønske om et eventuelt valg om selvstændighed vil Atassut respektere de andre partiers ønsker.

Det er dog essentielt for partiet at påpege, at selvstændighed i sig selv ikke er noget man bør stræbe efter. Atassut støtter op om de juridisk faderløse og deres ønsker om erstatning.